

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v tuzemstvu mesečno Din 15.—, — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326. Čekovni račun št. 14 335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Neprilagojena pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialnem namenu delavstva in nematerialnem, vsaka beseda Din 0,50

Štev. 88 • Maribor, četrtek, dne 5. avgusta 1939 • Leto XIV

Pred 25 leti — svarilo!

Tudi v Berlinu je lahko vedel, kdor je hotel rešiti, kaj prinese vojna. Do 30. julija je še bilo mogoče povedati svoje mnenje. S tem dnem je pa vojaška cenzura atrla vse. Takrat je Edvard Bernstein napisal članek za »Berliner Morgenblatt«, pa ni smel več iziti v listu. Članek je ostal v uredništvu do 23. septembra 1923 in takrat so ga objavili kot redkost.

Pisal je

... Čebi vojni hujskači imeli toliko razuma, kakor imajo hudobne volje, tedaj bi govorili manj šuma. Njihov račun je apachen, in to hočemo vsaj povedati prav kratko, preden se začne bitka, alprav za prav, preden bo »obsedno stajanje« ogrozilo s trdnjavsko ječo vsako izčeno resnico. V nekaj dneh ne bo smel nihče več govoriti resnice in še manj jo pisati.

Zato tej v zadnjem trenutku: Vojni hujskači se vračunajo. Prvič: ni nobene trozveze, Italija ne gre z nami; če sploh pojde, se postavila na stran antante. Drugič: Anglija ne ostane nevtralna, marveč jo ob strani Francije; ali takoj ali šele takrat, ko bo Francija resno ogrožena. Anglija tudi ne dopusti, da bi deli nemških čet prodirali skozi belgijsko ozemlje, kar je že od 1907 znani strategični načrt. Če se bo pa Anglija borila proti nam, tedaj nastopi ves angleški set, zlasti Amerika proti nam. Najbrž ves svet sploh. Zakaj Anglijo povsod poštujemo, če ne ljubijo, kar mi o sebi ne moremo reči. Tretjič: Japonska vsi ne bo napadla, skoraj gotovo pa las ob prijaznem spominu na naše vrzavanje v šimonoveški mir. — Tudi »epipska narodnostna mešanica« (Knackfuss-Apotheose itd.) v Aziji ni pozabljena. Četrtič: Škandinavske države (ni »germanski« bratje) nas bodo prodali, kar bi lahko opusili, ali niso nam naloženi. Petič: Avstro-Ogrska je vojaško komaj kos Srbom in Romunom. Gospodarsko utegne samo tri do pet let še pregladovati. Nam ne more ničesar dati. Šestič: Revolucija v Rusiji pride k večjemu šele takrat, če bodo Rusi premagani. Dokler se bodo borili proti Nemčiji z uspehom, na revolucijo ni misliti.

To v Angliji ob zadnji uri. Naši poslanički pozajo položaj prav dobro. Tudi gospod Bethmann ga mora poznati. Ni si mogoče misliti, da bi hotel državo zaradi neogovornih pahitov v štiri do petletno vojno, opravičujoč svoje dejanje z grožnjami vsenemcev in militaristov. — Ali bomo ob koncu te najstrašnejše vojne, ki jo je svet kdaj doživel, zmagovalci, to se ni gotovo. Ali tudi tedaj, če vojno doimo, ne bomo dobili ničesar, zakaj Avstro-Ogrska se ne bo brigala za to, da se nemška država poveča. — Denarja za vojno odškodnino po krvavi moriji ne bo nikjer več dobiti. Edini zmagovalci v tej vojni bo Anglija. — Nemčija se bo vojskovala zastoj, kakor je bila pograna v vojno brez vzroka. — En milijon mrličev, dva milijona pohabljenec in 50 milijard dolga bo bilanca te »sveže in vesele vojne«. — Prav nič drugega.

Tako je pisal Edvard Bernstein v juliju 1914, toda cenzura je svarilo prepovedala. Pisec članka se le deloma motil, tako zlasti glede smrtnih žrtev, ker je njih število v svetovni vojni znašalo 8,615.555 in ne samo en milijon.

Do velikih delavskih nemirov je baje prišlo ob priliki stavke v neki avtomobilski tovarni. Policija je uporabila bombe za soljenje. V enem od delavskih meddelanj je bilo ranjenih 30 ljudi.

Angleška spodnja zbornica in mednarodni položaj

Delavska stranka zahteva odločnost. — Chamberlain ponavlja svoje znane izjave. — Halifax in položaj v Gdanskem. — Novi načrti za »mirovno fronto«. — Zbornica gre na dopust. — Poslanci grajajo politiko.

V angleški spodnji zbornici se je pričela v ponedeljek razprava o zunanji politiki. Prvi je govoril liberalni poslanec Arhibal Sinclair, ki je rekel, da z razpravami ni treba trčati časa o stališčih, ampak vlada naj poroča o načelu zunanje politike. — Človek dobi vtis, da je Chamberlain še bolj za pomirjevalno politiko, kakor je bil, ker ne zavrača nobenih napadov. Halifax kaže drugo mnenje. Treba je pa vsekakor dokazati svojim političnim prijateljem, da je vlada za politiko miru in proti napadalcem. Zbornica doslej ni dobila niti obvestil o pogajanjih za trozvezo. Svetoval je, da naj zbornica ne gre na počitnice, preden ni trozveza sklenjena. Za dosego cilja je potrebno iskreno sodelovanje tudi z Rusijo, da mine vse nezaupanje.

Za njim je govoril poslanec delavske stranke Dalton. Obžaloval je, da se pogajanja z Moskvijo vlečejo že nad 16 tednov. Skoraj obžaluje, da pogajanja vodijo diplomati, ki razpravljajo o definiciji pojma posrednega napada. Vojaške ali druge praktične osebnosti bi bile vse zdajvnapre prišle do sporazuma. Izpad razprave je potreba zagotoviti nedotakljivost in nevtralnost Finske. — Glede Estonske in Litve, odkoder se Rusija boji posrednega napada, ker so tam objavljali za demokratične sile neugodne članke, pa ni bojzani, da bi se njih notranji položaj politično izpremenil tako, da bi to vplivalo na odnose do velesil. Moskva opravičeno sluti to nevarnost posrednega napada, kar pa ni tako nevarno. Dalton meni, da bi bilo najbolje, če bi lord Halifax povabil Molotova v London ali sam odšel v Moskvo. Tudi Chamberlain bi lahko poiskal stike s Stalinom, kar v drugih primerih stori.

Chamberlain pojasnjuje in odgovarja

Predsednik vlade Chamberlain je omenil pogajanja z Rusijo in potolažil zbornico, da pojdejo v Moskvo še ta te-

den angleški in francoski vojaški strokovnjaki. Tako želi ruska vlada. Pogajanja niso tajnost. Zastopniki se doslej še niso zedinili glede tolmačenja pojma in direktnega napada, čeprav vsi vedo, da je indirektni napad prav tako napad. Dobra volja se potrjuje s tem, da sta Anglija in Francija še pred političnim sporazumom pristali na vojaške razgovore, ki utegnejo pogajanja pospešiti.

Gdansk je bolj kritičen

Lord Halifax je nedavno podal glede Gdanske pomirjevalno izjavo. Stvari kažejo, da se je napetost povečala. — Anglija popolnoma zaupa poljski vladi in poljskemu narodu zaradi občudovanja vredne hladnokrvnosti in se zanaša, da te poti ne bo zapustila.

Chamberlain je še govoril o položaju v Aziji in o resnosti splošnega položaja. Težko je danes spoznati, kako naj se položaj razplete drugače kakor z vojnimi konfliktom.

Če pa pride do vojne, je vseeno, kdo zmaga; oba, zmagovalci in premaganci, bosta pahnjena v največjo bedo in trpljenje. Ta neizpodbitna resnica bi morala biti pred očmi vladarjem in narodom. Na to tudi še vedno gradimo svoje upanje.

V prvi svoji izjavi v zbornici Chamberlain ni povedal nič novega. Verjetno ga je zbornica prisilila k temu v nadaljnji debati.

Odmevi Chamberlainovega govora po svetu

Angleško in francosko časopisje obširno piše o izjavah, ki jih je podal Chamberlain v spodnji zbornici. Vsa javnost pozdravlja odločno izjavo Chamberlaina. Splošno mnenje pa je, da je zasluga opozicije, ki je izzvala Chamberlaina k tem točnim izjavam. Nemški listi naglašajo, da za Nemčijo obstoja

Bivši minister Eden je pozdravil Chamberlainove izjave glede trozveze. Poudaril je pa, da Japonska ni dosegla vojaških uspehov, zato jih skuša doseči s sporazumom z Anglijo.

Zanimivi novi načrti »fronte miru«

Že pred tednom dni se je pojavila vest, da izdelujeta Anglija in Francija nov načrt »fronte miru«. Inicijativa je iz Anglije. Novi načrt naj bi se predložil totalitarnim državam, ko bo sklenjen sporazum za trozvezo. Po tem načrtu ali formuli naj bi se državam omogočila demobilizacija in zmanjšanje oborožitve ne glede na politično opredelitev posameznih držav.

Države fronte miru naj bi ponudile Nemčiji in Italiji udeležbo na novi delitvi surovin, v kolikor bi bile države totalitarnega bloka pripravljene, da opuste današnje politiko sile ter pristale na spoštovanje obstoječega statusa quo, ne samo v Evropi, ampak tudi v Afriki. Temu mirovnemu načrtu bi se po francoskih informacijah pridružile Turčija, Grčija, vse balkanske države z vsemi državami, ki bi se priključile »fronti miru«, seveda tudi države trojnega sporazuma. Sporedno s pogajanjem v Moskvi pripravljajo obenem diplomati tla za ta načrt.

Gdansko vprašanje, ki mora biti v celoti rešeno ne oziroma se na stališče, ki ga v tem vprašanju zavzema Anglija. Italijanski tisk pa označuje Chamberlainove izjave kot nov alarm, s katerim hoče Anglija prikriti svojo obkoljevalno politiko proti totalitarnim državam.

Bojkot Gdanska

Gdansk je pod suvereniteto Poljske. Gdansk se pa upira, vodi propagando za Nemčijo in vsak dan postaja napetost večja. Vršni se oboroževanje. Borba se nanaša zlasti na gospodarstvo med Poljsko in Gdanskim. Zaraditega je Poljska zagrozila svobodnemu mestu z gospodarskim bojkotom, če bodo mestne oblasti še dalje ovirale delo poljskih inspektorjev. Na drugi strani je pa tudi senat mesta Gdanska sklenil bojkot proti Poljski, če ne bo spoštovala sklepov mesta. Berlin je baje pripravljen podpirati senat. — Po teh vesteh je v Gdanku že prava anarhija.

Volitve na Angleškem že 25. oktobra

»Daily Sketch« poroča, da bo angleška vlada najbrž razpisala volitve za 25. oktobra. Vlada namreč upa, da se bo do tega časa mednarodni položaj zboljšal. Omenjeni list trdi, da so posamezne edine konservativne stranke že dobile potrebna navodila za volivne priprave.

Vojna mornarica Zedinjenih držav je po mnenju višjih mornariških oficirjev v stanju, premagati mornarico katerekoli druge države.

Ustanovitev trozveze zagotovljena

Mednarodni tisk modruje.

Chamberlainovo poročilo javnosti ni zadovoljilo. Vendar pa smatra angleški tisk, da je sporazum z Rusijo perfekten, če je vlada poslala vojaško misijo v Moskvo. »Times« pravi celo, da zaupanje, ki vlada med tremi državami zaveznicami, ohrani mir. Dvomo o tem ni več. V tem smislu soglašata tudi delavsko glasilo »Daily Herald«.

Zanimive so pa pripombe k Chamberlainovim izjavam, ki jih prinaša berlinski »Deutscher Dienst«. Izjava, pravi, kaže analogijo angleško-ameriških ci-

ljev ter pogledov glede Japonske, kakor tudi to, da je treba v raznih primerih menjati metode. London in Washington nimata potrebe prijati za orožje in jirati se z dobro razdeljenimi parolami. Chamberlain priznava, da je Gdansk nemško mesto, zato ga Nemčija dobi, čeprav o tem razpravljajo v angleški spodnji zbornici. Nemci so prepričani, da angleška javnost ni na strani vlade, ker morajo to igro plačevati vsi davkoplačevalci, da vlada z njimi podpira poljsko megalomanijo.

Slovaško bodo izročili Madžarom

Slovaška baje ni zmožna za samostojno življenje.

Po angleških vesteh sta baje na posebnem posvetu Hitler in Ribbentrop odločila izvesti novo akcijo kot odgovor na odpoved trgovinske pogodbe z Japonsko s strani Amerike. Po tem načrtu bo Nemčija prepustila Madžarski vso Slovaško, v zameno pa bo dobila vzdolž poljske in romunske meje primerna vojaška oporišča. — Madžarska

vlada je baje na to že pristala in se že pripravlja, da v danem primeru izvede vojaško okupacijo Slovaške. — Madžarski listi v zadnjem času ostro napadajo Slovaško in dokazujejo, da je v sedanjih oblikah nesposobna za samostojno življenje, kar najbolj potrjuje, da obstoja namera, da bo Madžarska okupirala Slovaško.

Španski generali nezadovoljni

Generali zahtevajo odstavitev notranjega ministra Sunerja.

Na konferenci španske generalitete je general Quiépo de Llano očital generalu Francu nehvaležnost in ostro kritiziral politiko španske vlade. Zbrani generali so nato zahtevali takojšnjo odstavitev notranjega ministra generala

Sunerja, ki je zet generala Franca. — Po pariških vesteh v zadnjem času ni mogoče dobiti telefonskih zvez z Španijo, španski listi pa ne smejo priti v inozemstvo.

• • •

Totalitarna stremiljenja v Mehiki

Iz Mehike poročajo, da stranka bivšega predsednika Callesa, ki šteje sicer le 50 tisoč članov, ima pa dobro oborožene in po vojaško urejene organizacije, zahteva odstop sedanjega režima in uvedbo totalitarne vlade. Stranka razširja zadnje čase veliko propagando in francoska agencija »Havas« je mnenja, da jo evropske totalitarne države na

vsu moč podpirajo. Sedanji mehiški predsednik Cardenas, ki uživa popolno zaupanje vseh demokratskih slojev, je pripravljen ostro nastopiti proti vsem totalitarnim poskusom. Njegov cilj je, zadovoljiti nižje sloje in do skrajnosti izvesti agrarno reformo. Vlada pravi, da mora dobiti vsak kmet 20 hektarov zemlje.

Angleški krediti Novi Zelandiji

Angleški minister za dominione sir Thomas Inskip je v spodnji zbornici povedal, da bo angleška vlada dala Novi Zelandiji za 9 milijonov funt šterlingov kredita; 5 milijonov od tega bi Nova Zelandija porabila pa nakup vojnega materijala.

Soc. kongres pred 50. leti

Leta 1889. je Francija slavila stoletnico svoje revolucije. V proslavo te obletnice je priredila svetovno razstavo. To priliko so izrabili gospodarski krogi za svoje mednarodne konference. Tedaj pa je tudi socialistično gibanje smatralo primeren čas, da skliče mednarodno konferenco v Parizu.

Predsednik francoske vlade pa je provociral zakon, po katerem je bilo pripadanje internacionali kaznjivo. Zaprl je za več mesec tudi 38 francoskih sklicateljev te konference.

Ali zgodovinski razvoj ne miruje. — Vlada je morala končno dovoliti mednarodni socialistični kongres.

Na kongres, ki se je vršil od 15. do 20. julija 1889, je prišlo štiristo delegatov. Na kongresu so bili ugledni socialistični delavci Friderik Engels, Vanderfelde, Viljem Liebknecht, Avgust Bebel, Viktor Adler, Plehanov itd.

Svetovna razstava kongresa niti opazila ni ali storil je svojo dolžnost in ustvaril mednarodno socialistično delavsko internacionalo.

Mladi ljudje so govorili na kongresu. Vsak je govoril o svoji deželi po svojem temperamentu in po svojem najboljšem pojmovanju. Večina je navajala statistične podatke.

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Marijana Željeznova-Kokalj:

STROJ

I.
Stroj ropota noč in dan. Danes poje, jutri stoka, pač kot je razporejen Janez. Deset let že stoji ob njem. Poji ga z oljem, siti s premožom. Kako dolgo še? Zdi se Janezu, da počasi in težko sope od tedaj, ko so si ga ogledali delničarji v družbi inozemskega inženirja. »Dosluzil je. V staro šaro spada... Novi model je bolj rentabilen. Sto delavskih moči manj, večja sigurnost, natančnost...« je vjel Janez.

Zmeglilo se mu je. S pogledom je obšel stari stroj in postal mu je težko. »Rad te imam in tvoje včasih kar preglasno godrnjanje. Moj prijatelj si bil. Koliko dolgih, pa tudi kratkočasnih uric sva skupaj prebila. Vedel si, kako se mi godi. In kadar si se pokvaril, bil sem žalosten. Bilo je tako prazno brez tvoje pesmi...«

dober si prijatelj moj,
Da, da, stari stroj!

Po delovnem času je Janez še dolgo stal ob njem. Tovariš Tonček ga je po-tapljal po rami: »Kam si se zagledal?«

»Vanj!«
»Kaj se ga nisi nagledal med delom?«
Janez je skomizgnil z rameni.
»Kaj ti je, da si tako cuden?«
»Kaj ne bi bil... Šel bo in z njim

Zedinjene države proti tuji propagandi

Zedinjene države so v zadnjem času podvzele stroge ukrepe proti tuji propagandi. Senatu bo predložen zakonski osnutek, ki določa izgon za vse one tujce, ki bi delovali na tem, da se odstrani sedanja vladavina v Zedinjenih državah.

Špijone preganjajo

Anglija, Francija in Zedinjene države uvedejo borbo proti špijonom.

Angleški »Daly Express« poroča, da pripravljajo Anglija, Francija in Zedinjene države skupno akcijo proti špijonom. Zbrali so imena sumljivih oseb v ta namen.

O tej stvari piše glasilo delavske stranke »Daly Herald«, da je iz Londona nepričakovano odpotovalo sedem znanih inozemskih aristokratov, ki so imeli najboljše zveze z angleško družbo. Njih beg je v zvezi s tajnimi poročili, ki jih prejema drugi biro Scotland Yarda. V zvezi s progonom nacionalnosocialističnih agentov v Franciji je francoska tajna policija prosila londonsko, da preišče in zasliši več sumljivih oseb, ki žive v Londonu.

Delavske knjižnice in časopisje v Švici

Švicarske svobodne strokovne organizacije, ki imajo 225 tisoč članov, ter švicarska socialno demokratska stranka so že leta 1913. ustanovile takozvano »Delavsko izobraževalno centralo«. Ta centrala ima v vsej Švici 187 knjižnic (150 v nemškem delu Švice, 37 v francoskem). Delavske knjižnice v nemško naseljenih delu Švice imajo 788.281 knjig. Delavsko časopisje v Švici je tako mnogoštevilno kot malokje. Dežela ima celo vrsto socialističnih dnevnikov: »Volksrecht«, »Berner Tagwacht«, »das Volk«, »Volksstimme«, »Arbeiter-Zeitung«, »Basler A-Z«, »Freier Aargauer«, »Travail«, »Droit du Peuple«. Poleg teh dnevnikov je še v deželi izredno veliko tednikov, od katerih je zelo znana ženevska »La Semaine«, in pa polno revij in delavskih strokovnih listov.

mi...

»Vraga, ta pa je žaltava!«
Pristopil je k njima še Miha, ki je imel nočno službo. Hitita domov... kaj postajata? Solnce zahaja...

»Kaj solnce! Skrbí skrbí...«
»Kdo pa je brez njih. Moja žena že leži dva meseca. Nihče se ne spozna, kaj ji je!«

»Tako bomo bolni kmalu vsi. Pomanjkanje in kup otrok...« je dejal zategnjen Janez.

»Beži, beži! Obljubili so nam poboljšanje mezd!« je rekel Miha.

Povedala sta mu o starem in novem stroju.

»Hudiča... Nas je ravno sto, ki smo zaposleni pri tem stroju... Petdeset po dnevi, drugih petdeset pa ponoči... Vesta, slišal sem že o strojih, ki sami režejo, zlagajo, povezujejo in vrag vedi kaj. Zato sta pa potrebna le dva delavca... Tolazil sem se, da so to le pravljice kot tista: mizica pogrni se!«

»Seveda je resnična tudi ta: mizica pogrni se! Toda ne pri nas delavcih...« je dejal Janez. »Pa lahko noč!«

Še pogled. V svitu žarnic je bil stroj kakor velika črna prikazen, ki je ječala v smrtnem strahu.

II.

Delavci so bili silno potrti. Posebno še Janez. »Kaj bo z nami? Kam z delom?« se je spraševal neprestano pri

Dama in po svetu

Nov železniški delavski pravilnik, ki bo stopil 10. t. m. v veljavo in bo obsegal predpise za vse delavce državnih prometnih ustanov, je za železniško delavstvo nesprejemljiv. Z določili tega pravilnika se bo delavcem položaj znatno poslabšal. Pravica do stalnosti bo odslej odvisna od uprave, medtem ko so sedaj po treh letih službe železniški delavci pridobili avtomatično pravico do stalnosti. — Podaljšana je doba za doseg pokojnine, za profesionaliste, kakor tudi za pomožno in polkvalificirano delavstvo, dočim se bodo prispevki za pokojninsko zavarovanje za delavce povečali. Polna zaposlitev za vse delovne dni ni zajamčena niti železniškim delavcem v delavnicah in kurilnicah, niti progovnim delavcem itd. Železniško delavstvo je pričakovalo, da se mu bo socialni položaj z novim pravilnikom zboljšal, ker je bil dosednji pravilnik skrajno neugoden in slab, izkazalo pa se je, da se bo položaj tega delavstva z novim pravilnikom še znatno poslabšal.

Še en fond iz kaldrinskih prejemkov. Iz kaldrinskega dohodka so prejemale občine 70 odstotkov od prejemkov. Te zneske so porabljale občine za dela, h katerim bi država morala prispevati, tako za tlakovanje in napravlanje cest itd. Sedaj je finančni minister izdal nov pravilnik, po katerem se osem let zbira 25 odst. teh dohodkov v poseben fond, s katerim razpolaga vlada ter se bo porabljal za zidavo palač za finančne urade v Beogradu, dalje za nagrade članom državnega odbora itd. Najprej se dotira ta fond s 6 milijoni in potem še s 25 odst. Delež občin bo potemtako znižan od 70 odst. na okroglo 49 odst. To je občutna gospodarska centralizacija.

Iz JRZ so bili izključeni naslednji poslanci: Dušan Subotić, Milan Arežina in Simo Marjanca. Izključeni so bili radi tega, ker so podpisali interpelacijo dr. Stojadinovića. Ti poslanci so bili izvoljeni na listi JRZ v Vrbavski banovini.

16 zastopnikov katoliške cerkve iz raznih držav se je udeležilo mednarodnega kongresa Kristusa Kralja v Ljubljani.

Dobro letino pšenice napovedujejo letos v nekaterih banovinah naše države. Radovedni smo, če bodo tudi temu primerno padle cene pšenice?

XIX. učiteljski kongres Jugoslavije se bo vršil, kakor smo že poročali, dne 19., 20. in 21. avgusta v Banjaluki. Kongresa se udeleži 3000 učiteljev. Verjetno je, da bo kongres buren, ker vnašajo nekateri učitelji vedno več političnih vprašanj med organizirano učiteljsvo.

Planinska društva so dobila obvestilo iz Nemčije, da je prehod državne meje na Karavankah prepovedan na vseh planinskih poteh.

Generalna direkcija državnih železnic opozarja zainteresirane kroge, naj izvrše prevoz drv in premoga najkasneje do 1. septembra t. l., ker bo železniška uprava v sezoni velikega prometa prisiljena, skrajšati nakladalne in razkladalne roke ter eventuelno zvišati tarife za navedeno blago. Razen tega bo tudi dostava vozov za nakladanje otežkočena.

Nemška delniška družba »Rudokop« v Beogradu je dobila dovoljenje za raziskovanje petrolejskih vrelcev v naši državi.

Upravni svetnik Trboveljske premožkopne družbe je postal dr. Milorad Djordjević, minister na razpoloženje in predsednik beogradske zadruge. Izvoljen je bil namesto umrlega svetnika Bogdana Markovića.

Madžarski zunanji minister grof Czaky je te dni ponovno povdaril v nekem govoru, da ostane Madžarska zvesta politiki osi Berlin-Rim. S sosedi želi Madžarska živeti v miru, zato Madžarska ne zahteva nemogočih stvari, temveč samo ono, kar lahko zahteva.

Z odlokom finančnega ministra so oproščeni naši izvozniki za neklirinške države obvezne oddaje 25 odst. izvoznih deviz Narodni banki za račun države po uradnem tečaju. Domneva se, da bo ta ukrep olajšal naš izvoz.

Propaganda med Ukrajinci. Po nemških poročilih je bilo v Lvovu na Poljskem aretiranih več poljskih Nemcev in razpuščeno društvo »Niemczyk«, imetje pa zaplenjeno. Poljski listi pa poročajo, da je bilo to društvo razpuščeno, ker je prejemale od zunaj denarna sredstva za financiranje protipoljske propagande med Ukrajinci.

Velike vaje italijanske armade, katerim prisostvujejo tudi vojaške misije iz Nemčije, Madžarske in Španije, so se pričele v dolini roke Pode ob italijansko-francoski meji.

Italija je pasivna v trgovini z Nemčijo. V letošnjem prvem polletju je bila italijanska trgovska bilanca z Nemčijo pasivna za 332 milijonov lir. Bilanco obremenuje zlasti uvoz surovin.

IV. mednarod. kongres za delavsko izobrazbo. Švica je letošnje leto bogata na mednarodnih kongresih svobodno organiziranega delavstva. Razen kongresa Mednarodne strokovne zveze in mednarodnega kongresa stavbenega in lesnega delavstva se je sredi julija vršil v Curihu IV. mednarodni kongres za delavsko izobrazbo.

25 letnico smrti Jeana Jauresa so v nedeljo, dne 30. julija v Parizu na svečan način proslavili.

Irske teroriste so pričeli izganjati iz Anglije. Kljub strogim odredbam je prišlo v London do novih atentatov.

O mednarodnem kongresu prosti čas. Stockholm 1940 se je že mnogo pisalo. Kongres želi prirediti na Švedskem berlinska pisarna »Freunde und Arbeit«. Prvotno je bil namestila se bo ta kongres vršil na Japonskem, sedaj pa izbrali švedsko glavno mesto Stockholm. Za to prireditve niso mogli pridobiti predstojatelja olimpijske delegacije Edströma, zato se obrnili na sportnega podjetnika Läftma. Ta je sedaj v pripravljalnem odboru, čeprav ga ni nobena organizacija tja delegirala. Zgledalo se je tudi, da je švedski poslanik v Londonu vabil na ta kongres. Kakor pa priča švedski list »Social Democrat« z dne 28. aprila 1939, je ministrski predsednik Per Albin Hansson izjavil, da švedska vlada za tak kongres ni izdala nobenega vabila. Kljub vsem tem dejstvom se sklicatelji še vedno trudijo, da bi se ta kongres priredil v Stockholmu.

Sovjetski mornariški komisar Komparcov je imel pred kratkim velik govor, v katerem je poročal o stanju ruske mornarice, ki se hitro veča. Rekel je, da ima Rusija močnejše in več podmornice kot Nemčija in Japonska skupaj.

delu. »Osem otrok in žena, ki že zdaj tako gara. Pere in riba drugim... Pa komaj rinemo. Potem bom pa še jaz postal.« Na jok mu je bilo. »Prokleti novi stroj! Sovražim te, sovražim...«

Inženir je pogosto prihajal, meril. Janez se je ohrabil in ga vprašal v slabi nemščini: »Gospod, zakaj boste zamenjali ta stroj? Saj je še dober!«

»To staro škato, mislite?«

»Ne, ne... ta-le strojček!«

»O, kakšna nežnost! Zastarel je. Nič ne pomaga. Je kod povsod. Mladi prihajajo, stari se jim umikajo. Novi stroj bo zahteval novih ljudi-strokovnjakov!«

»Prokleta moda!« je siknil Janez in stisnil pesti.

Inženir ga je začudeno pogledal. »Kaj se razburjate? Tak je napredek! Stroj in človeško delo tekmujeta. Strojno je hitrejšo, boljše in cenejše kot pa ročno...«

»Je že res. Ampak naš kruh. — Tudi mi moramo živeti!«

»Na to pa nisem mislil!«

»Saj to je; vedno se misli na stroj, nikoli pa na ljudi! Rad bi bil takle prokleti stroj!« Janezu se je zableskalo v očeh. Inženirju je postal neprijetno:

»Sovraži me... Ogibaj se ga...«

Janez je bulil pred se. »Zakaj me ni zagrabil in razmesaril!« Prej bi bil končal kot on. — Toda dober je, dober. Boljši kot mi ljudje. Smilimo se mu.

Prišel je dan, ki so se ga najbolj bali Janez in njegovi tovariši. Stari stroj so demontirali... Blagoslovili so emelj. Od daleč so prišli gostje. V cerkvi je zvonilo. Sirena je tulila. Vse v zastavah. Dele novega stroja so peljali...

Gledalcev ni bilo. V delavski hišicah so bila zastrta okna, prazni vrtovi. Le tam na stranski poti je bila gruča delavcev, ki so bili odpuščeni.

Janez je stal na posekanem štoru ob poti. »Tovariši! Dobili smo popotnico: s trebuhom za kruhom! Kam? Jesen je... Polja so prazna, v premožovnih revirjih je dovolj delavcev! Kaj naj storimo?«

»Po podporo!« je dejal glas.

»Ne... Mi hočemo dela!« je rekel ponosno Janez. »Roke so močne in —«

»In nevarne!« je dejal nekdo.

»Pojdimo v mesto!« je predložil Miha.

»Poizkusimo srečo!« je menil Janez.

Vsi so se hkrati zakrohotali. »Še reče? Ali slišite kako pojo zvonovi pri našem pogrebu...« je pripomnil Tonček.

»Ne postajajmo«, je opomnil Miha.

»Čas je zlato!«

»Res! Ne vidimo časa, niti zla!« je pristavil Janez. »Toda križem in lik ne bodimo... Z večernim vlakom gremo!«

Zvonovi so utihnili. Razkropili so se po hišah. Zene so bile objokane, otroci preplašeni.

(Dalje prihodnjič)

Iz naših krajev

Trije stari bojevniki socialističnega delavskega gibanja v Trbovljah

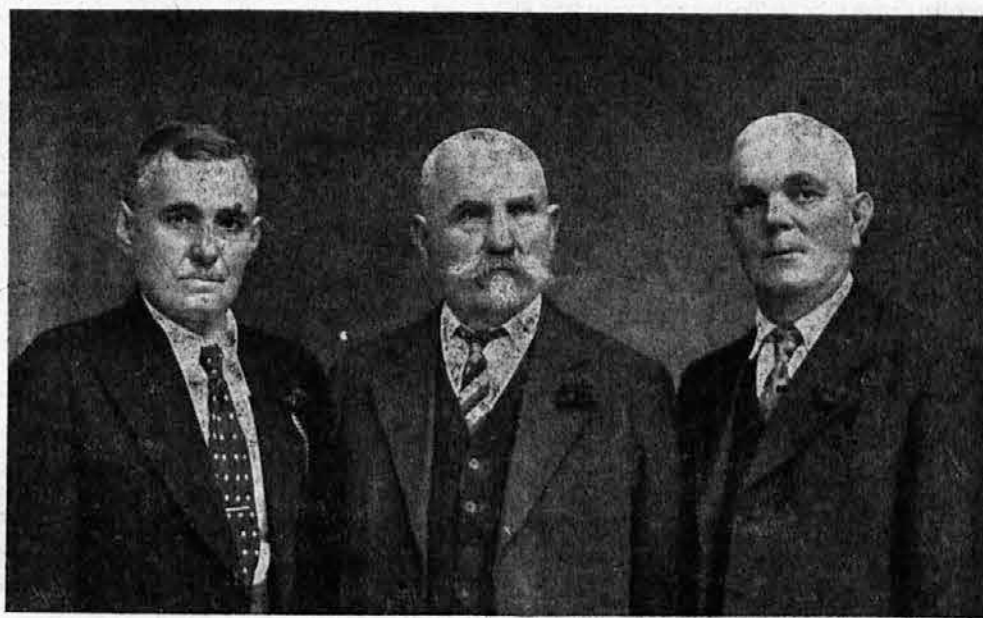
V soboto, dne 5. in v nedeljo dne 6. t. m. bodo trboveljski organizirani rudarji proslavili 40-letnico obstoja svoje strokovne organizacije podružnice ZRJ. Razvoj te strokovne organizacije, kakor tudi vsega socialističnega delavskega gibanja v Trbovljah pa je ozko povezan s tremi bojevniki za delavske pravice. Sodrugi: Tratinu Avgustu, Učakar Jožetu in Gradišek Francu pripada mnogo zaslug, da se je socialistični delavski pokret, zlasti pa se je svobodna strokovna organizacija ZRJ tako lepo razvijala in delovala v korist svojega članstva ter uspešno ščitila interese rudarjev in njihovih svojcev. Ogronomie so zasluže teh treh jubilarov, ki so v zmagah in porazih stali v vrstah organiziranih rudarjev in neomajeno verovali v končno zmago velike socialistične ideje tudi takrat, ko so številni sotrpini že omahovali in klonili pod silo razmer. Večkrat lačni kot siti so po težkem, življenjsko nevarnem in trudopolnem delu v rovi pod zemljo, žrtvovali ves svoj prosti čas organizacijskemu delu, bodrili, vzgajali in izpostavljali na kocko svojo eksistenco v borbi za osamosvojitve proletarijata.

Ves čas svojega delovanja v delavskem pokretu so se zavedali, da je proletarijat v svojem osvobodilnem boju navezan le na svojo lastno moč, zato so posvečali istočasno celotnemu delavskemu gibanju vse svoje sile. Poleg dela v strokovni organizaciji so se udeleževali tudi v bivši socialistični stranki, kulturnih in izobraževalnih društvih ter gospodarskih organizacijah, kjer jih najdemo še danes pri delu.

Poleg društvenega delovanja so ti borci posvečali tudi ves čas veliko pažnjo delavskemu tisku, ker so se zavedali, da delavsko gibanje brezpogojno potrebuje tudi močno orožje v boju za svoje socialne pravice. Takoj ko je prišla »Delavska Politika« v last sedanega konzorcija, sta ss. Tratin in Učakar prevzela mesto poverjenikov in še danes pridno dostavljata »Delavsko Politiko« na dom naročnikom, kasirata naročnino, zbirata za tiskovni sklad itd. S pomočjo ostalih poverjenikov sta mnogo pripomogla do lepega števila naročnikov, ki jih ima naš list danes v Trbovljah.

S. Tratin Avgust (na sliki levo) slavi te dni trikratni jubilej in sicer: 68. rojstni dan, 38 let od kar je postal član strokovne organizacije ter 20 let od kar vrši blagajniške posle strokovne organizacije. Rodil se je 4. avgusta 1871, kot sin revnih staršev. V Cirknici se je izučil za usnjarskega pomočnika, na kar je nekaj časa delal pri svojih strokih v raznih tovarnah po svetu. Pri TPD v Trbovljah pa je bil zaposlen kot rudar od 6. nov. 1890 pa do 14. aprila 1926, torej nad 35 let, na kar je stopil v pokoj. V strokovni organizaciji se je včlanil 1. jan. 1902 in je še danes redni član podružnice ZRJ v Trbovljah. Dne 2. febr. 1919 je bil izvoljen za blagajnika podružnice ZRJ in torej že nad 20 let opravlja to važno funkcijo vestno in točno v zadovoljstvo vsega članstva. Že pred vojno je postal član in funkcionar takratne »Vzajemnosti«, dokler ni bila razpuščena. Po vojni je pristopil k »Svobodi« in bil njen član do razpusta, se nato včlanil v »Zar-

jo«, ki je bila predhodnica sedanje »Vzajemnosti«, v kateri še danes deluje kot odbornik. Meseca februarja 1906. leta je postal član zadruga »Obče Konzumno društvo« v Trbovljah in je še vedno redni odjemalec v sedanjih trgovini zadruga »Delavski dom«. Dne 23. junija 1908 se je včlanil v »Stavbeno in gostilniško zadrugo Delavski dom«, kjer je bil odbornik od ustanovnega občnega zbora do 14. aprila 1930. V odbor II. rudarske skupine je bil izvoljen 5 krat. Funkcijska doba je vsakokrat trajala po tri leta in je torej v tej važni rudarski instituciji deloval 15 let, poleg tega pa je bil še 17 let v odboru Bratovske skladišnice. Ključ obremenitvi s funkcijami in delom v organizacijah pa se je skrbno brgal za svojo družino in zlasti posvečal pažnjo vzgoji otrok, ki se vsi danes udeležujejo v vrstah socialističnega delavskega gibanja.

S. Gradišek Franc (na sredini slike) je rojen 6. aprila 1870. leta na Doberni v Trbovljah kot sin malega posestnika, katero posestvo je pozneje odkupil rudnik. S 14. letom je moral na delo k rudniku, kjer je bil zaposlen od 1884. do 1889. l., nakar se je podal za zaslužkom v Nemčijo, kjer je ostal 2 leti. K vojakom je moral 1891. l., po odslužitvi kaderskega roka pa je zopet stopil v službo kot rudar pri TPD v Trbovljah, kjer je delal do meseca julija l. 1913, nakar je bil vpokojen. V svetovni vojni je l. 1916 moral k vojakom od koder se je vrnil šele ob koncu svetovne vojne l. 1919. Po 28-letnem službovanju kot rudar pri TPD prejel danes mesečno pokojnino din 5.75, od Pokojninskega sklada din 150 in din 50 občinske podpore. Od teh sredstev, ki so mnogo premnizi za preživljanje, pa še vedno žrtvuje članarino za organizacijo in redno plačuje »Delavsko Politiko« ter nabavlja svoje skromne življenjske potrebščine v prodajalni zadruga »Delavski dom« ves čas od ustanovitve

»Občega konzumnega društva« v Trbovljah, kjer je kot član že sodeloval ob ustanovitvi. Kot zavednemu proletarcu seveda vsi po svojih močeh radi pomagajo, da se zamore preživljati.

S. Učakar Jože (na sliki desno) je rudarski otrok, rojen 19. marca 1875 v Zagorju ob Savi. Tudi on je moral kot 14-letni deček na delo k rudniku TPD v Zagorju, kjer je bil zaposlen 7 let. Leta 1896 je odšel iz Zagorja k rudniku Trbovlje, kjer je delal kot rudar nad 34 let, 31. maja 1930 pa je bil vpokojen. Ves čas svoje zaposlitve je bil strokovno organiziran, poleg tega pa je še danes član delavske kulturne organizacije »Vzajemnost«, v zadrugi »Delavski dom« pa si ves čas nabavlja živila in druge potrebščine. Zlasti veliko pažnjo pa v zadnjem času posveča razširjenju »Delavske Politike«. Med naročniki našega lista si je kot

raznašalec in inkasant pridobil mnogo prijateljev, ker kljub svoji starosti prihihi trikrat na teden z »Delavsko Politiko« in skrbni za redno dostavljanje na dom. Še vedno tudi prihaja na vse delavske prireditve, zlasti tudi na predavanja in zborovanja in ob vsaki priliki vzpodbuja in agitira za okrepitev delavskega gibanja.

Trboveljski sodrugi lahko s ponosom zrejo na te tri veterane delavskega gibanja, ki so ves čas svojega udejstvovanja poznali samo dolžnosti in čeprav jim gredo velike zasluže za razvoj socialističnega delavskega pokreta v Trbovljah, so ostali vedno skromni in vsak čas pripravljeni čvrsto pomagati, kjer koli je bila njihova pomoč potrebna.

Tudi mi se pridružujemo čestitkam trboveljskih organiziranih rudarjev, želeč, da bi nam narava še dolgo vrsto let ohranila te junake dela in bojevnike za lepšo bodočnost proletarijata.

LJUBLJANA

Obrtniška razstava. V dneh od 7. do 16. oktobra 1939 bo v prostorih ljubljanskega velesejma obrtniška razstava, ki bo prirejena v okrilju zavoda za pospeševanje obrti pri zbornici TOI v Ljubljani.

CELJE

Pekovski pomočniki zmagali

Spor pekovskih pomočnikov z mojstri je končan. Zmaga pekovskih pomočnikov je popolna. Zopet je prišlo staro že tolikokrat preizkušeno geslo do polne veljave »v enotnosti in zavednosti je zmaga delavstva«. Nakana pekovskih mojstrov, da bi gospodarili po mili volji nad pomočniki brez kolektivne pogodbe, se ni posrečila. Pekovski pomočniki so prestali ognjeni krst prav odlično. Verjeli smo, da bodo zmagali in ta naša vera se je v polni meri tudi izpolnila.

Pogajanja so bila izredno težavna, ker nasprotna stranka ni bila voljna pristati na pogajanja in v principu odklanjala vsak podpis kolektivne pogodbe z izgovorom, da si pekovski mojstri ne dajo kratiti državljskih svoboščin. Na odločen in enoten nastop pekovskih pomočnikov pa so se vendar le vklonili in priznali zahteve pomočnikov ter podpisali kolektivno pogodbo, ki je veljavna do 30. junija 1940.

Podružnica Zveze živilskih delavcev se je izkazala tudi v tej borbi kot edina in res prava delavska strokovna organizacija. Vsem pomočnikom svetujemo sedaj, ko so v svojem boju uspeli: Oklenite se svoje svobodne strokovne organizacije, čuvajte jo in skrbite, da bo sleherni živilski delavec njen član. Le močna svobodna strokovna organizacija je v stanu priboriti vam lepše življenje in več socialnih pravic. Samo potem ne boste lahko prejevali svoje mezdne in socialne zahteve. Naloga močne in svobodne strokovne organizacije pa bo, da spravi sedaj na novo priborjeno kolektivno pogodbo v življenje. Zmaga organiziranih pekovskih pomočnikov v Celju je zmag tudi ostalega delavstva.

Sodrugi na delo, da bo uspeh vašega boja trajno zasiguran in lahko služil za vzgled in bodrilo ostalemu delavstvu.

Po tem uspehu pa ne pozabite na svojo izobrazbo in delavski tisk. »Delavska Politika« naj bo vaša verna spremljevalka.

Proslava 40-letnice obstoja podružnice ZRJ v Trbovljah. Vabimo sodruga in sodružice, da se nujno prigrasijo v pisarni »Vzajemnosti« za zlet v Trbovlje. Spominski traki so že na razpolago. Vabimo tudi predsednike in tajnike strokovnih organizacij, da prijavijo vse, ki se nameravajo udeležiti proslave. Agitirajte med članstvom. Letaki so v pisarni na razpolago. Odhod v nedeljo 6. avgusta ob 1/4. uri in ne kakor je bilo pomotoma javljeno ob 1/5. uri.

Bloke za fanfaro »Vzajemnosti« brezpogojno takoj obračunati. Kdor do petka ne obračuna, bo moral plačati polni znesek.

TRBOVLJE

Volitve obratnih zaupnikov v cementarni. Volitve obratnih zaupnikov v cementarni so se vršile dne 21. julija. Ker je bila pravilno vložena samo kandidatna lista »Zveze rudarjev Jugoslavije«, je dobila vseh 6 zaupnikov. Vložena je bila tudi lista JSZ, katero je pa volilni odbor zavrnil, ker ni odgovarjala tozadevnim predpisom. Drugih kandidatnih list ni bilo, ker so bile že pri sestavljanju te liste velike težkoče. Vložena je bila pritožba predstavnikov liste, ki je bila razveljavljena. Neza- dovoljni so sicer le nekateri osebni nasprotniki našega glavnega zaupnika, ki so že večkrat nastopili proti njemu tudi sodnim putem, so pa vsakokrat tudi propadli. Vedno iščejo prilike, da bi proti njemu nastopili in ga onemogočili. Glavni zaupnik s. Cosnovar svojim osebnim neprijateljem tega rovarjenja niti ne zameri, kar je v preteklosti mnogokrat dokazal, ko se je zavzel tudi za njih interese, čeprav so ga blatili in napadali. Zelo nezadovoljen je zlasti eden izmed prizadetih, ker ni prišel do zaupniškega »korita«, čeprav je že naprej napovedoval kako bo kontroliral zaupnika, čemu ho- dijo vedno v pisarno? Delavci so mu že večkrat povedali in svetovali, da naj rajši kontrolira svoje plačilne kuverte in če je več v računstvu, bo lahko kmalu dognal po kaj ho- dijo že več let naši zaupniki v Ljubljano in v pisarno. Pomilujemo teh par nezadovoljencev in se čudimo JSZ, da jim naseda. — Organi- zirani delavci.

VELENJE

Vse cenjene naročnike vabimo, da poravnajo redno vsak mesec naročnino pri naših pover- jenikih. Vsakemu naročniku mora biti jasno, da se naš list »Delavska Politika« vzdržuje izključno le z naročnino, ki jo plačujejo redno plačujoči naročniki vsak mesec sproti, ne da bi jih bilo treba za to posebej opominjati. Na žalost pa se opaža, da nekateri naročniki zelo neredno plačujejo naročnino in tolažijo pover- jenike, da bodo že poravnali, čisto pa nato sledi namesto plačila zaostanka, odpoved li- sta. Naša uprava bo radevolje redno in točno dostavljala naš list vsem naročnikom, ki pa se morajo zavedati, da mora tudi uprava redno poravnati svoje obveznosti napram tiskarni, itd. Te obveznosti so zlasti sedaj velike, odkar izhaja »Delavska Politika« trikrat na te- den in jo naročniki dobivajo za isto naročni- no, kakor poprej dvakrat tedensko. Zato ape- liramo ponovno na vse one naročnike, ki so z naročnino v zaostanku, da storijo svojo dol- žnost in poravnajo zaostalo naročnino, ker bo uprava sicer neljubo primorana vsem prizade- tim ustaviti nadaljnje pošiljanje našega lista. — N. N.

MARIBOR

Nadaljnji izidi volitev obratnih zaupnikov v Mariboru

V l. mariborski tekstilni tovarni je bila vlo- žena samo Ursova lista, kateri pripada 6 man- datov.

Pri pomožni akciji mestne občine je bila vložena lista svobodnih strokovnih organiza- cij, ki je dobila 6 mandatov.

V mariborskih pekovskih obratih je delav-

stvo v nedeljo, dne 30. julija izvolilo 19 Urso- vih obratnih zaupnikov.

V stavbinskih podjetjih v Mariboru je Urs dobil 31 obratnih zaupnikov.

Do sedaj imajo Ursove strokovne organiza- cije v Mariboru že nad 100 pravilno izvo- ljenih obratnih zaupnikov.

Otvoritev prosvetnega doma Matije Gubca se je ob veliki udeležbi ljudi, zastopnika dr. Mačka in Seljačke sloge vršila minulo nede- ljo v Sv. Juriju ob Ščavnici. Poleg številnih domačih govornikov je govoril tudi dr. Odič iz Čakovca kot zastopnik dr. Mačka. Prosvet- ni dom Matije Gubca je zgradilo društvo Kmečkih fantov in deklet.

Nova avtobusna proga. Mestno avtobusno podjetje si je pravočasno zagotovilo koncesijo za novo avtobusno progo Maribor—Murska Sobota, ki bo začela obratovati prihodnje le- to, ko bodo gotovi mostovi čez Muro pri Pe- tanjcih. Z avtobusno progjo, ki je letos začela obratovati do Ljutomerja, bo ta nova proga mnogo pripomogla, da približa Prekmurje Ma- riboru.

Novi zdravniki pri OUZD v Mariboru. OUZD v Ljubljani je za svojo poslovalnico v Mari- boru imenoval s l. avg. t. l. g. dr. Sava Alek- siča kot specialista za otorinolaringologijo, g. dr. Franc Hribarja kot specialista za sero- bakteriologijo in g. dr. Vladislav Keržeta kot specialista za kirurgijo, ki bodo pričeli ordi- nirati navedenega dne za uradove člane in njih svoje.

Redni sestanek strojnikov in kurjačev se bo vršil v nedeljo, dne 6. avgusta s pričetkom ob 9. uri dopoldne v Delavski zbornici, Sodna ul. 9. Dolžnost vseh članov je, da se sestanka sigurno udeležijo.

Poročila sta se urednik tukajšnjega tednika »Ednost« prof. Jaroslav Dolar in gdč. Milena Jančičeva.

Rizično dela. Tekstilnemu delavcu Andreju Struni je tekstilni stroj zmečkal prste.

11 kaznjencev je bilo te dni izpuščenih iz tukajšnje kaznilnice na pogojni odpust.

Smrtna kosa. V Zg. Polskavi je preminula v 89. letu starosti znana posestnica ga. Aloj- zija Hojnik. Pokojnica je bila mati mariborske- ga državnega tožilca dr. Ivana Hojnika ter odvetnika dr. Fr. Hojnika. Pogreb se je vršil minuli torek na pokopališču Zg. Polskave. Naj ji bo zemljica lahka. Preostalih pa izrekamo naše iskreno sožalje.

Požar na odprtem tovornem vagonu. Na Teznu so iskre iz lokomotive zanetile požar na odprtem vagonu tovornega vlaka, ki je vozil minuli torek zjutraj iz Čakovca. Go- reti so pričeli predmeti g. Michela, ki je name- raval na Mariborski teden. — Strojevodja je takoj ustavil vlak, nakar je vlakospremo osebo s pomočjo požarnih bramb, ki so pri- hitele na lice mesta udušilo ogenj. Materijal- na škoda, ki je nastala radi tega požara se suče baje okrog 100.000 dinarjev. Jutranji vla- ki so imeli radi tega velike zamude.

Iskre iz lokomotive so na polju med Stude- nci in Limbušem zanetile suho ovseno snop- je na njivah. Posestnika Majcen in Tarkuš imata 1000 din škode.

ZAGORJE OB SAVI

Delavstvo in vse prijatelje svobodnega de- lavskega gibanja sodružno vabimo, da se v nedeljo, dne 6. t. m. v čim večjem številu ude- leže proslave 40-letnice obstoja Zveze rudar- jev Jugoslavije, podružnica Trbovlje. Odhod ob pol 7. uri zjutraj izpred Konzumnega dru- štva »Posavje«. Proslave se z nami udeleži tudi rudniška godba, pevsko društvo »Naprej« in l. Delavsko kolesarsko društvo, podružni- ca Zagorje. Tudi za kolesarje je odhod ob pol 7. uri zjutraj izpred Konzumnega društva »Po- savje«. Bodite točni!

STORE

Pevsko društvo »Bodočnost« v Štorah pri- redi v nedeljo, dne 6. avgusta v gostilni »Franc« (ga. Klun Helena) v Štorah (Lipa) svojo vsakoletno veliko vrtno veselico s ples- som, bogatim ribolovom, ameriškim zapo- rom itd. Igra polnoštevila društvena godba. Vstopnina je vključno s plesom din 3. Začetek ob 3. uri popoldne. V slučaju slabega vremena se bo vršila prireditev v vseh prostorih ome- njene gostilne. Vse prijatelje in znance vlijud- no vabi — odbor.

KOLESA (Wanderer)

originalna, priznana najboljša kvaliteta po mesečnih obrokih

d i n 100—

FRANC LEPOŠA d. z o. z.
Maribor, Aleksandrova cesta 39

Obiščite

**8. MARIBORSKI
8. TEDEN**

od 5. do 13. avgusta 1939

Polovična vožnja na železnicah
od 1. do 17. avgusta 1939**Velika gospodarska in
kulturna revija**

Industrija — Trgovina — Obrt —
Kmetijstvo — Velika tekstilna
razstava — Tujskoprometna
razstava — Gostinstvo — Vinska
pokušnja — Razstava narodnih
vezenin — Narodopisne razstave
— Jubilejna gledališka razstava
— Skautska razstava — Razstava
malih živali — Številne specialne razstave —
Koncertne in gledališke prireditve — Sportne pri-
reditve — Veselični park na razstavišču itd.

**5. do 6. avgusta festival slo-
venskih narodnih običajev**

Obiščite Mariborski otok, najlepše kopališče
v Jugoslaviji!
Obiščite zeleno Pohorje in sončni Kozjak!
Obiščite vinorodne Slovenske gorice!
Obiščite veseli Maribor in njegovo okolico!
Mariborski teden je najlepša priložnost za
obisk naše severne meje!

**Objave VIII. Mariborskega
tedna**

Prireditve letošnjega VIII. Mariborskega
tedna od 5. do 13. avgusta bodo za naš obmejni
Maribor z njegovim posebnim položajem
tudi in morda celo v prvi vrsti narodnega in
državnega značaja, ker bodo kot gospodar-
ska in kulturna revija dela in življenja sloven-
skega severozhoda pokazale trdno življen-
sko voljo kljub težkim časom. Največjega na-
rodnega pomena pa bo nedvomno mogočni te-
stival slovenskih narodnih običajev v soboto
5. avg. popoldne in v nedeljo 6. avg. dopoldne
na stadionu SK »Železničarja« ob Tržaški ce-
sti. Zato je potrebno, da obišče v teh dneh
obmejni slovenski Maribor vse, kar se zaveda
potreb, ki nam jih stavi sedanjí čas. Enkrat
samkrat v letu nas kliče zeleno mesto ob Dra-
vi in vsaj enkrat samkrat se odzovimo njego-
vemu klicu.

Festival slovenskih narodnih običajev v okri-
lju letošnjega VIII. Mariborskega tedna, dne
5. in 6. avgusta, bo največkratnejša revija
naše folklorne, kar smo jih doslej videli ne le
v Sloveniji, marveč sploh v Jugoslaviji. Za

Viničarji so zborovali

V nedeljo dopoldne je imela naša svobodna
»Strokovna zveza viničarjev« svoj letni ob-
čni zbor, ki mu je načeljeval že dolgoletni po-
žrtvovalni in zaslužni organizator viničarjev
s. Ulbl.

Kljub soparni letni vročini se je zbralo to-
liko viničarjev iz naših bližnjih in daljnih gor-
ic, tudi ženske, da je bila veranda gostilne
Žižek v Košakih polna naših revežev, ki pri-
delujejo zlato kapljico slovenskih goric.

Poročila predsednika in odbornikov so po-
kazala, da je organizacija viničarjev zdrava,
krepka in delo odbornikov uspešno. Kljub svo-
jim žalostnim viničarskim plačam člani redno
odračunajo svoje prispevke in so nabrali za
svoj podporni sklad, kakor čebulice že okrog
din 12.000. V nešteti slučajih je predsednik s.
Ulbl uspešno posredoval v mezdnihih sporih in
pri viničarskih komisijah. Največ sporov je
bilo v Št. Petru in v Košakih, kar je dokaz,
da se ravno tukaj, kjer je največ bogatašev,
ki imajo vinograde za luksuz, najslabše godi
njihovim delavcem.

Ves stari odbor je bil po podanih poročilih
soglasno vnovič izvoljen in je sploh vladala

marsikoga bo to naravnost odkritje bogastva
naših narodnih sporil, za katera smo se do-
slej vse premalo brigali. Za prihod v Maribor
je od 4. do 6. za odhod iz Maribora pa od
5. do 7. avg. dovoljena četrtinska vožnja po
vseh železnicah ljubljanske direkcije.

Z lasnim trdom in lastno močjo se je Mari-
bor osvobodil, z lastnim trdom in lastno
močjo si je ustvaril svoje gospodarske in kul-
turne življenjske pogoje. Plodove tega svoje-
ga optimističnega dela bo pa pokazala na ve-
liki reviji VIII. Mariborskega tedna od 5. do
13. avgusta letos. Kdor se hoče na lastne oči
prepričati, koliko volje je v našem obmejnem
ljudstvu, naj pride v teh dneh v Maribor! Ne
bo mu žal. Za prenočišča in prehrano je v polni
meri preskrbljeno.

LITIJA

Sportni klub »Litija« priredi v dneh 5. in 6.
avgusta t. l. sportni dan v proslavo desetlet-
nice klubovega obstoja s sledečim sporedom:
Sobota, 5. avgusta: od 15.—19. ure atletski mi-
ting in junijski peterboj za pokal predsed-
nika SK »Litije«. Ob 20. uri stafeta s plameni-
cami skozi Litijo. Ob 20.30 uri slavnostna seja.
Nedelja, 6. avgusta: Od 7.—9. ure nadaljevan-
je atletskega mitinga in peterboja. Ob 9. uri
povorka skozi Litijo. Ob 10. uri pokalni nogo-
metni turnir za pokal SK »Litije«. Sodelujejo:
SK »Mars«, SK »Grafika« iz Ljubljane, SK
»Svoboda« iz Zagorja in SK »Litija«. Od 14.30
do 17. ure zaključno tekmovanje nogometnega
turnirja. Ob 17. uri prosta zabava s plesom v
parku na Stavbah.

na obnem zboru najlepša sloga in zanimanje
članov.

Nato je s. dr. A. Reisman predaval o no-
vem viničarskem redu, ki je prinesel viničar-
jem skoro samo razočaranje. Vendar je v tem
viničarskem redu toliko novosti, da je treba
z njimi seznaniti čim širši krog viničarjev.
Zato so viničarji sklenili na predlog s. Ulbla,
da se bo to predavanje s. dr. Reismana pono-
vilo zadnjo nedeljo v septembru.

Ob koncu so se viničarji kar trgali za »De-
lavske Politike«, ki jih je predavatelj prinesel
s seboj.

Istočasno pa so, kakor smo že poročali, zbo-
rovali v Mariboru vinogradniki, katerim je
predaval o novem viničarskem redu g. dr. Jan-
čič in so glasom časopisov bili vinogradniki še
s to novo viničarsko naredbo nezadovoljni ter
sklenili, da se mora »popraviti«, seve ne v ko-
rist viničarjev. Izvoljen je bil v to svrhu po-
seben odbor, v katerem so poleg drugih g. dr.
Jančič in g. dr. Mihleisen, advokat in lastnik
vinograda v Št. Petru, ki se je udeležil tudi
debate o novem viničarskem redu.

V ogledalu

Tri vagoni soli so po poročilu »Večernika«
potrosili od Tyrševe ceste do stadiona v Ljub-
ljani za časa kongresa, da bi se po cesti tako
ne pršilo.

Turški poslaniki so bili vpoklicani v Ankaru
na konferenco, ki bo določila smernice za tur-
ške diplomate v inozemstvu. V zvezi s tem se
pričakuje, da se bodo izvršile tudi znatne iz-
premembe in premestitve turških poslanikov.

STUDENCI PRI MARIBORU

»Vzajemnost« priredi dne 12. avgusta t. l.
mladinsko akademijo, pri kateri sodelujejo vse
sosednje »Vzajemnosti«. Vabi odbor.

Delavski pravni svetovalec

Šivalni stroj na obroke (Hrastnik)

Vprašanje: Potnik naju je z ženo ponovno
nadlegoval, naj kupiva šivalni stroj na obroke.
Mi dva sva prigovarjala, da ne moreva od-
plačevati po din 140 mesečno, a je potnik pra-
vil, da bova že dajala po kovača, saj ni tako
natančno, »vsak drugi ali tretji mesec. Poka-
zal je tudi prospekt stroja, kakšnega bo do-
bavil in naju je nato res prisilil, da sva pod-
pisala naročilnico. Čez teden dni je pa stroj
zmenjal in dal slabšega, na kar sem izjavil,
da ga ne vzamem in da naj vzame oba nazaj,
ker ne morem plačevati. Sedaj pa že terja po-
tom advokata za odplačevanje obrokov. Din
100 sem že plačal. Ali me lahko iztoži in rubi
mezd? Priče imam.

Odgovor: Z vsiljivimi agenti je vedno križ.
Kdor nima potrebe kupovati in zlasti ne de-
narja, je najbolje, da se z njimi sploh ne
spušča v nikaka pogajanja. V slučaju tožbe bo
tožila tvrdka, agent pa bo šel za pričo in po-
vrh tega ima še od Vaju podpisano pogodbo.
Proti takim dokazom boste najbrže Vi težko
uspeeli s svojimi pričami. Vsekakor niste bili
prisiljeni naknadno sprejeti slabšega stroja in
ste upravičeni od pogodbe odstopiti, če Vam
je res dobavila tvrdka slabši stroj, nego ste
ga naročili glasom prospektja in naročilnice.
Če boste obsojeni, Vam bo seveda tvrdka lahi-
ko zarubila v tovarni mezd do din 20 dnevno.

Naprava hodnikov (Ljubljana)

Vprašanje: L. 1912 je zahtevala Mestna ob-

Vkuhavaj sadje

Nudimo prima kompletne lonce za vkuhanje

komad din 120.—

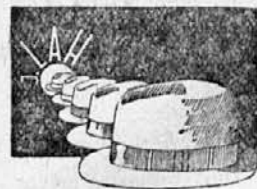
Siemens kozarci za vkuhanje sadja in sočivja.

Najboljše kakovosti, zelo poceni, vsakdo

si jih lahko nabavi!

Pinter & Lenard, Maribor

Aleksandrova cesta 34

**Obleke, klobuke, perilo,
pletanine itd. v konfekciji****Jakob Lah - Maribor**
Glavni trg 2**MALI OGLASI**

Priporoča se

SPECERIJSKA TRGOVINA

Delavski dom t. l. 70. l.

Maribor, Frankopanova ulica 1.

FRANC REICHER, MARIBORTržaška cesta 18, se priporoča cenl. občinstvu
za izdelavo oblek za gospode in dame po naj-
nižjih dnevnih cenah. Hitra izdelava.**krema** izpolnjuje želje vsake dobre
in varčne gospodinje**FOX**terpentin krema, mast in gumitrzan za čevlje,
voščeno parketno voščilo in medene muho-
lovke FOXON so zadovoljstvo vseh in vsa-
kogar. Zato Vam jih priporočamo.**Iz Češke**

Draginja na Češkem in Moravskem narašča.
V prvi polovici meseca junija se je indeks za
življenjske potreščine delavcev za 1.6 odst.,
uradnike pa za 0.7 odst. zvišal. Draginja ob
zoritvi pridelkov narašča. To pomeni, da je
naraščanje draginje o kontinuiteti.

RAZGLAS

Občni zbor Splošne gradbene gospodarske
produktivne zadruge »Naprejš«, r. z. z o. z. v
Celju, je dne 18. junija 1939 sklenil, da se za-
druga razdruži.

Likvidatorja sta: Stojan Franjo, trg. potnik
Celje, Zavodna 73 in Vrečer Ivan, zidar, Ce-
lje, Prečna ul.

Pozivajo se upniki, da prijavijo svoje ter-
jatve najkasneje v šestih (6) mesecih.

Splošna gradbena, gospodarska produktiv-
na zadruga »Naprejš«, r. z. z o. z. v Celju
v likvidaciji.

**OBRRTNIŠKA
TOMBOLA
V KRANJU****6. avgusta t. l. ob 3. uri
popoldne na Glavnem trgu****40 glavnih dobitkov**

devet oprav, spalnice, jedilnica, kmečka soba
otroška soba itd., kopalnica, divani, športni
brek, pisalne mize, elektromotor, dvokolesa
in več sto drugih visokovrednih dobitkov!

Razstava dobitkov v gimnazijski telovad-
nici, kjer je vstop vsakomur prost!

Tablice so po 4.—dinarje,
na dan tombole pa po 5 din.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnе v Mariboru.

Za konzorcij izdaja in ureja Adolf Jelen v Mariboru. — Tiska Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Viktor Eržen v Mariboru.

**Telefon
št. 2324**